

GUIA (1949-1960), DE SANT CUGAT DEL VALLÈS, UNA REVISTA DELS ANYS DIFÍCILS

JOAN AULADELL I SERRABOGUNYÀ

Sorprèn l'observador l'aparició d'una revisteta, aparentment simple i innòcua, en una població senzilla i pagesa com era llavors Sant Cugat del Vallès, però que manifesta una decidida voluntat de fer país, dignament, malgrat les circumstàncies adverses.

L'autor, que en va ser un dels artífexs i col·laboradors inicials, descriu els precedents i les circumstàncies que en motivaren la gestió, els grups i els personatges que escometeren l'empresa, els redactors i els col·laboradors locals i forans que li donaren sentit i contingut.

Els orígens són perfectament clars: la voluntat de la Comissió Abat Oliba local, que havia integrat la població en les patriòtiques festes d'Entronització de la Mare de Déu de Montserrat, per tal que el retrobament dels ideals de Déu i Pàtria, manifestats en massa, no fossin flor d'un dia, sinó que trobessin continuïtat i, tard o d'hora, una real fructificació. Els postulats de la desapareguda Federació de Joves Cristians de Catalunya, dels Pomells de Joventut, eren represos amb vigor i entusiasme malgrat la inexperiència en la lletra impresa.

La iniciativa pogué cristal·litzar gràcies a la coincidència de dos factors determinants: d'una banda, la vinguda a la parròquia (1948) del sacerdot sabadellenc doctor Joan Clerch i Vivó (1900-1978), que assumí i estimulà plenament aquella línia d'actuació, prosseguida pel seu successor, mossèn Nájera (1956); i, de l'altra, l'accés a l'alcaldia del company Pau Muñoz i Castanyer (1902-1979), que s'havia pogut desempallegar de l'exigència de falangisme inherent al càrrec, tot i que hagué de dimitir el càrrec el març de 1950.

Ramon Clapés i González (Sabadell, 1904 - Sant Cugat del Vallès, 1963), oblat montserratí, artista pintor resident a Sant Cugat i membre de l'Acadèmia Catòlica de Sabadell, defensor exigent de l'«obra ben feta», en fou nomenat director. Pau Muñoz i Castanyer, alcalde, l'únic amb experiència periodística i amb vocació política, s'hi encarregà dels articles d'opinió

i formatius. Mossèn Josep Arderiu, tan docte en ciències eclesiàstiques com humil, hi subministrà treballs adients a l'any litúrgic. Eugeni Canas i Auladell (1918-1988) s'hi ocupà de temes poètics i literaris, tradicions i entrevistes. Joan Auladell i Serrabogunyà (n. 1919), universitari, s'hi responsabilitzà de la secció d'història local i afins. Els joves Ernest Auladell i Domènech, amb el seu germà Joan, Eduard Garriga, Josep Rodó... en redactaren el «Noticiari». Josep Grau i Garriga s'hi encarregà dels dibuixos i dels gravats.

La col·laboració dels lletraferits locals fou àmplia i generosa: Mgr. Antoni Griera, Xavier Azqueta, Josep M. Boixader, Joaquim Bozzo, Vila i Trabal, Joan Tortosa, Sàbat, Antoni Cortacans, Ceferí Solivelles, Joan Pros, Jordi i Joaquim Trias, Francesc Estrada, Francesc Farrés, Joan Barquet, Llorenç Guasch, Josep Llunell Vilaró, Ignasi Grau, Antoni Oriol... Però el que li donà el tret característic fou la variada i valuosa col·laboració de prestigiosos intel·lectuals forans, singularment dels eclesiàstics que es movien entorn de l'Acadèmia Catòlica de Sabadell, els quals trobaren en la publicació santcugatenca un adient via d'expressió crítica i renovadora: el doctor Lluís Carreras (†1955), Quirze Estop...; el caputxí Antoni M. de Barcelona...; Taulé Viñas, Felip Casañas, Manuel Riba, Josep M. Riu, Riera Sallarès, Josep Franquesa...; o de la comunitat del Col·legi Màxim Sant Francesc de Borja, acabada d'establir a Sant Cugat. Tasca callada i laboriosa efectuada per Ramon Clapés, auxiliat per Pere Valls.

Per a l'apartat d'història, Joan Auladell, a més dels seus treballs originals, aconseguí els confeccionats expressament per Josep Serra i Roselló i originals o reproduccions de Mgr. Antoni Griera, Martínez i Ferrando, Josep M. Madurell, Salvador Cardús, Joan Montllor, Truyols Santonja, Josep Maurí, Vila i Trabal...

Curosament, amorosament impresa per Custodi, de Joan Sallent, Successor, de Sabadell, el corpus de *Guia* comprèn 144 números de periodicitat mensual i presentació calcada de *La Paraula Cristiana*, usualment de 8 pàgines, i números especials per Nadal i els dedicats al mestre Lluís Millet, a mossèn Cinto Verdager i a Joan Maragall, aquest de 24 pàgines. Custodi Sallent ens obsequià amb tiratges a part de *Celebració de Corts a Sant Cugat* (1951, 12 pàgines) i d'*Antigues imatges santcugatenques de la Mare de Déu* (1954, 24 pàgines), aportació significativa, si més no, a l'escassa bibliografia catalana de l'època.

El tiratge era d'uns quatre-cents exemplars, distribuïts als subscriptors —preu trimestral de 3 pessetes (1949) i 5 pessetes (1958)—, als col·laboradors i a les biblioteques més notables.

L'economia deficitària, la dispersió i la minva de col·laboradors, la manca d'una perfecta sintonia de continuïtat amb les noves generacions decidiren

GUIA

CRONICA PARROQUIAL

SAN CUGAT DEL VALLÈS

SUMARIO

Consignes.—Maragall, poeta marià, JOAN BTA. BERTRAN, S. I.—Maragall i el P. Casanovas, ERNEST AULADELL i DOMÈNECH.—La joventut de Maragall, IGNASI RIERA, S. J.—Un pare de família, JOSEP M.ª RIV.—Maragall, poeta cristià de l'esperança, JOSEP RICART OLLER.—Maragall, la paraula i la vida, ANTONI M.ª GUÉLL S. J.—Passat i present del nostre Municipi, PAU MUÑOZ i CASTANYER.—Vida parroquial.—Noticiari.—Romiatge a Montserrat, JOAQUIM BOZZO.—Casal Parroquial (programa de activades).

Dep. leg. B. 3091 - 1959.

Año XII

OCTUBRE - NOVIEMBRE 1960

Núm. 142-143

l'esforçat director, Ramon Clapés, a donar per acabada l'aventura, bruscament, tan bon punt finalitzà el 1960.

Una modesta *Guia*, «Època II», ciclostilada i confeccionada pel jovent del casal parroquial pel juny de 1961 —els Ramon Barnils, Eduard Garriga, T. Vilaró, M. Montfort, C. R., J. P....—, no superarà la dotzena de números. Com tampoc *Afany. Butlletí de la Joventut d'Acció Catòlica*, no havia aconseguit arrelar mínimament el 1952.

La singular aparició i singladura de *Guia* (1949-1960), voluntat decidida d'afirmació dels principis ètics i patriòtics tradicionals, fou, creiem, un esdeveniment digne de ser considerat i estudiat per a una millor comprensió de l'època de transició incipient en que quedà emmarcada.

La premsa a Sant Cugat abans de la guerra

La vella vila pagesa de Sant Cugat del Vallès —l'anterior a la del *boom* actual que l'està ofegant i transformant en ciutat satèl·lit de la gran Barcelona— no ha estat pas, històricament, un nucli propici per a l'aparició i per al conreu de la literatura en general ni, en particular, de la premsa periòdica.

Si bé l'inventari general del cens de publicacions locals pot haver semblat aparentment abundós, el referent al període anterior a 1936 és més aviat minso: *Endavant* (1922), *Unió* (1926-1939), *Butlletí de la Societat d'Iniciativa per a l'Embelliment de Sant Cugat del Vallès* (1928-19...), butlletins de les associacions de propietaris de la Floresta (1928) o de Valldoreix (1931), *Sembrador* (1930), *Garba* (1931-1933), *Aurora* (1932), *L'Avenir* (1932) i *Renaixement* (1933).

Tot i això, cal considerar que *Endavant*, la més antiga, fou, en realitat, una revista creada, impresa i editada a Rubí a redós de la parròquia i del Casal Popular del rector, el doctor Guardiet, òrgan dels Pomells de Joventut i que tan sols es convertí en *Portaveu dels Pomells de Joventut de Rubí i de Sant Cugat* en cinc números (9 al 13) de la seva primera època (1922), mentre que subsistí a Rubí fins després de la suspensió governativa dels Pomells i com a portaveu del Casal (1921-1936).

Unió, butlletí mensual de la Societat Coral La Unió Santcugatena, inicià una tasca cultural i informativa d'una manera brillant, però acabà després com a simple vehicle interior de l'estat de comptes. El *Butlletí de la Societat d'Iniciativa*... —modèlic, encara avui, en molts aspectes— i els de la Floresta o de Valldoreix eren més aviat expressió de la colònia barcelonina estiuejant que no pas de la població autòctona, sovint oblidada o marginada.

L'efervescència política i el ressorgiment cultural manifestat en acabar la Dictadura de Primo de Rivera i en proclamar-se la República produïren l'aparició fugaç dels primers periòdics locals pròpiament dits. El de projecció, solvència i durada més grans fou *Garba* (1931-1933), de l'Agrupació d'Acció Catalana, mensual, amb pretensió no assolida de convertir-se en setmanari.

Subratllem que tant entre els joves pomellistes d'*Endavant* com en el grup Fortitud —a cavall entre Rubí i Sant Cugat, com el mas nadiu— i entre els més actius polítics locals d'Acció Catalana i de *Garba* hi trobem amb un protagonisme destacat Pau Muñoz i Castanyer, de paraula i ploma fàcils i abrandades en defensa dels nobles ideals de Fe i Pàtria heretats dels més grans. Passà a les files d'Unió Democràtica de Catalunya i fou membre de govern de l'entitat matriu amb Carrasco, Coll i uns altres polítics.

Una darrera temptativa que cal destacar és la publicació interior de l'Institut de Cultura Infantil, creat pel benemèrit Joan Berenguer i Dausà amb el noble propòsit d'«aconseguir el perfeccionament cultural dels infants físicament, intel·lectualment i moralment, [...] complement de l'escola, i evitar que la llavor sembrada no quedi malmesa per la manca d'un ambient de cultura que la faci germinar i fructificar». Duia l'esperançat nom de *Renaixement* i aplegava avantguardistes i feiocistes de la Federació de Joves Cristians de Catalunya. Al primer número, de setembre de 1933, entre articles del fundador, de Pau Muñoz i Castanyer, del Consell Directiu i de Santiago Bozzo, hi trobem un treball breu signat per Joan Clavé, de catorze anys, que no ens resistim a transcriure:

El vertader valor consisteix en saber sofrir.

No tots els valors són iguals, n'hi ha de diferents classes... El vertader valor és el de sofrir quan un està disposat a deixar la seva vida per defensar la pàtria, quan exposa la vida per salvar la d'un semblant, quan un deixa arrencar tires de la seva pell o de la seva carn per a curar la ferida d'altri, i en molts altres casos que un sofreix moral o materialment per una bona obra.

Aquest sí que és el vertader valor. Quan un té el pare o la mare greument malalt i en perill de mort i el fill té la valor d'ofegar la seva pena per evitar que el malalt no ho compregui i agreugi així la seva malaltia.

El valor és una qualitat que tots deuríem tenir per ésser uns bons petits ciutadans.

Cinc anys després, a l'edat de dinou, Joan Clavé, l'estimat i malaventurat company d'infantesa, trobava la mort en la ufana primavera de la plana

d'Urgell, víctima estèril en la defensa del món millor que hom li havia anunciat.

Una guspira d'esperança: les Comissions Abat Oliba

L'any 1939 fou el de l'acabament oficial de la lluita i la revolució, però no pas el de la pau a tots els cors ni a totes les consciències, constretes o enterbolides pel ressentiment, per la incomprensió, per la intolerància, per l'opressió del vencedor sobre el vençut.

Era del tot impensable que en aquelles circumstàncies pogués aparèixer un òrgan d'expressió representatiu del sentit i del pensar popular, i en la llengua que ens és pròpia.

Cal saber, però, que entre les comptades publicacions en català fetes al nostre país en aquells primers anys cal incloure-hi un llibret de poemes originals d'un jove santcugatenc, estampat, publicat i relligat per ell mateix en un ambient certament excepcional: el taller d'impremta del quarter militar de Segòvia, a ple cor de Castella, on feia el servei militar; o sia, com han recordat els seus companys d'aventura, «jugant-se tots ells la vida en cas d'haver estat descoberts».

Estampes, títol del llibre, comprèn una trentena escassa de petits poemes íntims, escrits entre els anys 1937 i 1940, que copsen el propi món interior, del tot aliè al trasbals de l'exterior, i l'enyorament de la terra. N'és autor Eugeni Canas i Auladell, que hem de retrobar ineludiblement en totes i cada una de les iniciatives cíviques i culturals que s'emprendran a la vila.

Consta al colofó:

Aquest llibre fou acabat d'imprimir, a
Segòvia, el dia XIII de Juliol de MCMXL
amb la col·laboració de tots els
meus companys d'aquest ta-
llar militar. Se n'han
tirat cinquanta
exemplars, nu-
merats.

Quan, l'11 de novembre de 1946, la Comissió Central Abat Oliba, de Barcelona, dirigí una missiva a Joaquim Bozzo, cunyat d'Eugeni Canas, per confiar-li les gestions preliminars per a la constitució de la delegació local encaminada al retrobament dels conceptes tradicionals de Déu i Pàtria, trobà camp propici i assaonat per a fructificar.

A l'orfeó de Sant Cugat

LA VERGE TEIXIA

La Verge Maria
tot cantant, teixia
llençols de bri;
Sant Josep serrava,
Jesús l'ajudava
fent-li de fadri.

Amb dolça harmonia
cantaven les aus,
le Verge ho agraïa
obrint bé els ulls blaus.

Les flors li exhalaven
tot el seu perfum
i els Cels li donàven
sa blancor de llum.

Llàgrimes d'amor
pels seus ulls lliscaven
son estrelles d'or
que al Cel s'en pujaven.

S'estronca la vèu;
la Verge no canta...
visió de la Creu
que imposa i l'espanta.

.....
Sant Josep serrava,
la Verge teixia,
Jesús s'els mirava
amb malenconia.

J.Me BOIXADER

("GUIA", nº 32)

A DÉU INFANT

Com els humils pastors que en la Nit Santa
us adoraren amb un goig pregon,
jo vull també, bon Jesuset, postrar-me,
i veure-us, realment, dintre el bregol.
No m'ho neguen, bon Déu! Amb paciència,
adversitats acceptaré, i dolors;
sempre l'amor i caritat sens mida
amb tot afany escamparé a l'entorn;
abraçaré tothora la puresa,
ràpid occint innobles passions;
i seré humil, Senyor, i seran dolços
l'esguard i el gest, els pensaments i els mots.
I les virtuts recercaré, que un dia
enriquieren el cor d'aquells pastors,
per veure-us en les palles d'un estable,
i per creure-us el Déu de tot el món.

("GUIA", nº 36)

EUGENI CANAS

Els primers fulls volants impresos en català anunciadors de les Festes d'Entronització de la Mare de Déu de Montserrat, la primera circular en català en què es convidava a participar-hi, les sardanes i els actes públics amb els cors locals La Lira i La Unió o l'Esbart Sant Jordi, que subsistien emparats dins d'Educación y Descanso, despertaren la gent de l'ensopiment i de la letargia.

Remarquem que a Sant Cugat no es comptà amb el suport de l'autoritat eclesiàstica local, car el rector, el doctor Antoni Griera, obsessionat per l'obra de restauració moral i material del monestir i del poble que s'havia imposat, es negà rodonament a sumar-hi la seva aprovació, fins al punt que el 23 de febrer de 1947 publicà l'«Advertencia» següent a l'*Hoja Diocesana*:

Urge para el decoro de nuestro templo la terminación de [...], la restauración de [...]. Para atender a estas necesidades urgentes se necesita la aportación de recursos [...]. Por esto sentimos no poder autorizar iniciativa alguna de carácter religioso, particular o colectiva, encaminada a arbitrar recursos destinados a fines no parroquiales.

Una vintena de sancugatencs s'aplegaren el diumenge dia 19 al domicili de Xavier Azqueta atès que el local del Club Montañés Barcelonés, inicialment previst, no pogué ésser utilitzat perquè no disposava d'autorització oficial escrita.

El contacte amb aquells dos joves barcelonins de la Comissió Central —el nom dels quals no queda registrat—, tan plens d'entusiasme, ens engrescà a tots. Els ulls d'alguns espurnejaven d'optimisme; les converses guanyaven horitzons de fantasia. Es remembrava aquella Federació de Joves Cristians que tan bons fruits havia donat en el nostre poble; i el nom de Fèlix Millet connectava aquell passat inoblidable amb un present esperançador [...] [E. Canas].

La Junta elegida —president, Teodor Campi; vice-president, Pau Muñoz i Castanyer; secretari, Xavier Azqueta; tresorer, Ramon Clapés; vocals, Joan Jané, Francesc Alegret, Daniel Trias, Eugeni Canas, Joan Auladell, Antoni Rifà, etc.— redactà una circular de salutació, que arribà a totes les llars, amb text de Muñoz i Castanyer, imprès per Sallent de Sabadell. Se celebraren dos festivals sardanístics (9 de març i 7 d'abril) amb parlaments de tres oradors de la Comissió Central; els cartells, els impresos i els fulls volants es multiplicaren, tot en català. La Gran Diada, amb ofrena de la llàntia del Vallès Occidental, dissenyada per Vila i Arrufat, se celebrà el 27 d'abril de 1947 amb una gran afluença participativa de sancugatencs, els uns a Montserrat, els altres des de la vila.

En dona testimoniatge el *Memorial de la Delegació Abat Oliva de Sant Cugat del Vallès*, redactat per Eugeni Canas i imprès per decisió de Joaquim Bozzo, el 1948, sense peu d'impremta; conté unes «Notes per a un estudi

de les relacions entre Montserrat i Sant Cugat», de Joan Auladell, i l'«Estat de comptes», del tresorer Ramon Clapés. És el primer volum (40 pàgines) aparegut a Sant Cugat en la postguerra.

Gestació de *Guia*

Com a cloenda d'aquells actes se celebrà el dia de Sant Cugat un acte de germanor dels cantaires claverians de La Lira i de la clausurada Unió, acoblats i dirigits per Xavier Azqueta, l'Esbart Sant Jordi de Manel Farrés i Sardanes. També hi hagué un extraordinari romiatge popular a Montserrat, el 17 d'agost, que mobilitzà 261 romeus.

Les ànsies de l'extingida Comissió Abat Oliva local de prosseguir la tasca de refermança cívica i espiritual els mogueren a plantejar-se iniciatives diverses que tard o d'hora havien de trobar realització, impulsades per un o altre dels seus membres: la reinstauració de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat; la creació d'una associació sardanista; l'impuls del teatre d'afeccionats, de la música coral i orfeònica i del cant gregorià; la fundació d'un Casal Familiar que aplegués i canalitzés les activitats culturals i socials, quasi inexistentes per manca d'un centre apropiat. (Els amplis locals del parc havien estat aterrats i els de La Unió, societat claveriana i republicana denunciada com a «desafecta», havien estat requisats i transformats en Casino Nacional i es trobaven, en aquells moments, en un delicat i compromès tràmit de recuperació.)

Un altre d'aquests plantejaments, defensat per Eugeni Canas i Ramon Clapés, era la publicació d'una revista en català i dins el si de la parròquia.

Les circumstàncies, malgrat les dificultats exteriors, semblaven propícies. El nostre Pau Muñoz i Castanyer era alcalde de la vila; havia aconseguit penetrar en el consistori l'octubre de 1947 per la representació familiar i havia assolit el càrrec deslligant-lo de la submissió a Falange. Al capdavant de la parròquia teníem, des del 3 d'octubre de 1948, el sabadellenc doctor Joan Clerch i Vivó, criat i format a l'Acadèmia Catòlica, d'esperit obert i tolerant.

El «clíma» era de distensió expectant. Alguns exiliats polítics —és el cas de l'alcalde durant el trienni, Magí Bartralot—, informats de la situació, gosaren retornar. Una novella Junta Reorganitzadora de La Unió, en què hi havia Joan Auladell i Serrabogunyà, lluitava amb èxit, malgrat entrebancs i espetecs falangistes, per recuperar els béns i recomençar activitats.

Per això, quan, un dia de desembre de 1948, uns quants membres d'aquella desapareguda Comissió, reunits a la sala parroquial, ho plantej-

ren al doctor Clerch, aquest ho acceptà i l'avalà plenament salvaguardant-la sota la capa protectora de la «Licència Eclesiàstica».

La futura revista tindria consideració de suplement de la darrera pàgina de l'*Hoja Diocesana*, reservada a la parròquia (que Mgr. Grieria havia encapçalat amb el nom de *Real Monasterio de San Cugat del Vallés* però que havia recuperat el títol escaient, *Parroquia de San Pedro de Octaviano*).

El cos de redacció, atenent les condicions i les aptituds dels interessats, quedà format així:

Director general i consiliari:	Senyor rector de la parròquia (s'ocuparia de l'«Editorial» de cada número).
Director i tresorer:	Ramon Clapés i González (col·laboradors forans, impremta).
Redactor en cap:	Albert Trias i Salvà (coordinació, revisió de textos i proves).
Litúrgia:	Mossèn Josep Arderiu.
Formació cívica:	Pau Muñoz i Castanyer.
Història local:	Joan Auladell i Serrabogunyà.
Tradicions i vida local:	Eugeni Canas i Auladell.
Noticiari parroquial i general:	Ernest Auladell i Domènech.

Cadascun miraria d'aconseguir els col·laboradors que cregués més idonis i, a la vegada, hi efectuaria les suplències necessàries.

Contingut i format: calia prendre com a exemple i model a seguir *La Paraula Cristiana*. (Els més joves van ser informats que havia estat una publicació d'alta qualitat i exigència; que el seu director, el canonge Cardó, havia aconseguit infondre-hi un caràcter d'universalitat i alhora de tribuna per a qüestions no solament religioses, sinó fonamentalment culturals i de pensament social i polític.)

Impressió: Impremta Sallent, de Sabadell.

Periodicitat: mensual.

Tiratge: uns 300 exemplars.

Anuncis: tan sols a les pàgines interior i posterior de guarda.

Preu i distribució: únicament per subscripció i, com l'*Hoja Diocesana*, amb repartiment personal a domicili a la localitat. Seria enviada gratuïtament a les biblioteques més importants de Barcelona, a Montserrat... Preu inicial, mínim: 1 pesseta l'exemplar, amb cobrament trimestral. Les pèrdues econòmiques serien eixugudes per la parròquia.

Idioma: català, però amb cautela. Per salvar les aparences, l'«Editorial» i el «Noticiari» serien en castellà, com els casos concrets en què es considerés prudent.

Pintura mural al Sant Crist de Llaceres (*Guia*, número 92)

J. GRAU GARRIGA

Relleus al monument al mestre Millet (*Guia*, números 31 i 32)

Calia cercar-li títol. Entre els diversos suggeriments fou elegit el de *Guia*, proposat per Joan Auladell, amb el subtítol de *Crònica parroquial* i el segell, amb text llatí, de la parròquia. Expressava la voluntat d'erigir-se en òrgan formatiu i orientatiu, alhora que salvaguardava amb l'ambivalència idiomàtica la identitat catalana que li era pròpia. Sortosament, el momentani sentit prosaïc del mot —una «guia» era llavors, temps de restriccions i d'estraperlo, l'aval exigit per al lliure moviment de persones o de mercaderies— estava a punt de perdre's al vocabulari usual.

La realització dels gravats per a la capçalera fou confiada a l'acreditat artista Ricard Marlet.

Primer any de *Guia*: 1949

El primer número va aparèixer el mes immediat següent que encetava el nou any. A la presentació, «Pax», mossèn Clerch anunciava:

Os llega esta publicación de nuestra Parroquia en su primer número. Es su portavoz y exponente de las actividades [...], suplemento de la *Hoja Dominical*, reservada a actos litúrgicos y de piedad. Las demás actividades, hasta llegar a los actos de esparcimiento, serán anunciados y reseñados en esta publicación mensual.

Caben en nuestro boletín los hechos que tengan interés para la población y a nuestro augusto Monasterio, notas históricas y de actualidad.

Su carácter le obligará a mantener una elevada orientación, [...] a mantener una dignidad. Aun los trabajos sobre temas elevados, dogmática, liturgia, historia, serán trabajos de divulgación.

Aspiramos a que sea una publicación Parroquial en el espíritu como lo es en realidad, popular y digna.

Per la seva part, Pau Muñoz i Castanyer hi presentava un «Programa d'acció»:

Tant de bò que les grans veritats de la nostra religió penetrin cada vegada més a l'ànima del poble espanyol, contribuïnt a la constant elevació moral i material de les seves classes més humils; barrant el pas a la cobdícia de les riqueses —temptació fàcil en els temps difícils—, extingint els odís [...].

Amb aquestes paraules adreçades a l'Ambaixador d'Espanya, S. S. Pius XII ens recordava a tots l'obligació de treballar de debò per a que els fets responguin a les paraules [...].

No s'hi valdria parlar de justícia social i d'anticomunisme [...], no és la por de la revolució o de la sublevació de les masses [...]; encara que no hi hagués comunisme, la justícia s'ha de complir i per a la defensa de la dignitat

del treballador hem de maldar «per tal de prodigar-li aquelles condicions de vida materials i socials que estan en harmonia amb tal dignitat».

Sensible a aquest neguit [...] surt a la palestra periodística aquest modest butlletí [...] per tal que guiï els nostres convilatans pels camins difícils del viure complex dels nostres dies.

La secció d'història local i del monestir es cobreix amb un article de divulgació signat per Mgr. Grieria, que va ocupar uns quants números successius. Eugeni Canas, amb «La festa de Sant Antoni», hi feia un bell comentari introductor de la tradicional festivitat tan celebrada a la vila. El «Noticiario», recopilat per Ernest Auladell, informava d'activitats de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, de l'èxit de les audicions periòdiques de sardanes, del concert de la Schola Cantorum en el cicle nadalenc dirigida per Josep Clapés, de les representacions teatrals de l'Elenc Dramàtic, de les actuacions del Quartet Vocal format per Xavier Azqueta, etc.

Les modestes quatre pàgines inicials van poder ser ampliades, posteriorment, a vuit (números 6 i 10) fins a constituir l'extensió usual i definitiva a partir de gener de 1950 (número 13), ultra els números especials.

Per incentivar l'interès en el passat, va organitzar-se una Exposició Fotogràfica Retrospectiva a la sala parroquial (número 5), amb aportació en massa de documents gràfics recollits a la població per Joan Auladell i Eugeni Canas. Per al muntatge i la decoració es comptà amb la positiva col·laboració del jovenet Josep Grau i Garriga, estudiant a Belles Arts, que així mateix s'encarregava de l'escenografia de l'Elenc Dramàtic.

El número 5, mes de maig, informava de la celebració de Cercles d'Estudi parroquials i dels Cursos de Literatura i Cultura Regional o Cursos d'Extensió Universitària de la Universitat de Barcelona i el CSIC, dirigits per Mgr. Grieria i professats per destacats especialistes nacionals i estrangers, que es farien a l'estiu al monestir i en què el nostre Albert Trias actuava de secretari (números 9 i 10).

Malauradament, Albert Trias i Salvà, redactor en cap de *Guia* i pare dels també col·laboradors Daniel, Jordi i Joaquim, acabà els seus dies pel maig (número 6), deixant un buit en el fràgil cos de redacció que fou assumit per Ramon Clapés. Al mateix número 6 s'informa de la constitució de la Junta de Joves d'Acció Catòlica sota la presidència d'Eduard Garriga i amb un estol de participants incipients en la confecció de *Guia*.

Al número 10, d'octubre, hi ha una notícia joiosa, explanada per un anònim pare jesuïta: la inauguració del nou col·legi de Sant Cugat per a estudiants, la primera pedra del qual havia estat col·locada l'1 de juny

de 1947: el Colegio de San Francisco de Borja, ara convertit en el Centre Borja. El rector de Sant Cugat, exultant, ho saludava amb la «Bienvenida»:

En San Cugat, desde la fundación del gran monasterio benedictino, no ha habido hecho de tanta trascendencia como el establecimiento del Colegio Máximo de la Compañía de Jesús.

Hemos recibido ya las primicias de su Apostolado, desde que se estableció una pequeña comunidad para cuidar de la obra [...].

Sed bienvenidos entre nosotros [...]. Os consideramos hijos predilectos y nos sentimos orgullosos de tenernos entre nosotros. Todo San Cugat canta el himno *Te Deum laudamus* [...].

Les pàgines de *Guia* seran en el futur reflex de part de l'obra religiosa, espiritual i cultural duta a terme pels pares jesuïtes envers la població i acolliran repetidament treballs signats per membres de la Companyia.

L'etapa de consolidació: 1950-1955

A partir, doncs, de gener de 1950 (any II, número 13), *Guia* adquireix l'estructura que li fou característica:

GUÍA, en el primer año de su publicación, se complace en dar las gracias a todos cuantos con su esfuerzo y suscripción han hecho posible la publicación de este Boletín, anunciando con satisfacción que a partir de este número se aumenta el formato dando cabida a más trabajos de nuestros colaboradores.

Efectivament, Eugeni Canas, *Cugat*, hi inicia els celebrats «Diàlegs mensuals», entrevistes amb personatges locals o vinculats a la població, gènere que Del Arco havia prestigiats i posat de moda a la premsa barcelonina. Els temes de caràcter històric a cura de Joan Auladell hi poden adquirir una regularitat i una extensió més grans i el «Noticiario» inclou, així mateix, activitats esportives. Hom en millora la qualitat del paper i, en conseqüència, la quantitat i la qualitat de les il·lustracions.

Fou possible considerar un seriós i solvent quadre de col·laboradors forans que hi aportessin l'alt nivell desitjat. L'esperit d'«obra ben feta» que animava el director, Ramon Clapés, començava a prendre cos. Les baixes circumstancials d'Ernest Auladell i d'Eduard Garriga, en els mesos de la milícia universitària, i la més llarga d'Eugeni Canas, per malaltia (números 35 i 45), foren superades. Un «Index» anual dels números publicats i del contingut en compendia el treball realitzat i en facilita la futura consulta.

L'homenatge que la població tributà al mestre Millet, que havia estat director de La Lira, hi fou especialment destacat (números 31, 32 i 44), amb il·lustracions de Grau Garriga que reproduïen els relleus del monument.

JOAN AULADELL SERRABOGUNYÀ

CELEBRACIÓ DE CORTS
A SANT CUGAT

SANT CUGAT DEL VALLÈS
1951

Separata editada per *Guia* (1951)

Es dedicaren números extraordinaris a mossèn Jacint Verdaguer pel desembre de 1952 (número 48), de 16 pàgines, i, ja en els darrers temps, a Joan Maragall (número 142-143), de 24 pàgines. L'impressor Custodi Sallent, per iniciativa pròpia, féu una tiratge a part o separata de *Celebració de Corts a Sant Cugat*, de Joan Auladell (1951, 12 pàgines), aportant-hi al davant, amb valentia, un discret escut de Catalunya. Més endavant, amb generositat renovada, edità separatament «Antigues imatges sancugatengues de la Mare de Déu» (1954), de 24 pàgines, del mateix autor.

La reobertura de La Unió portà de retop alguna crítica adversa a *Guia*, que fou acusada d'haver donat una difusió i un relleu excessius als actes culturals que s'hi celebraren (números 22 i 23). Però, en general, quasi sense ensurts, es pogué continuar la singladura prevista.

La situació més crítica s'esdevingué arran de la «defenestració» de Pau Muñoz i Castanyer del seu càrrec al capdavant de l'alcaldia. El projecte de construcció de la carretera que havia d'unir la barriada de la Floresta amb l'Arrabassada i el dictamen emès pel lletrat Vallès i Pujals el gener de 1949 van promoure una rèplica duríssima dels propietaris afectats. Un full volant signat per Rómulo Rocamora, advocat i publicista, retreia i formulava «acusacions» directes a l'alcalde i a l'assessor:

[...] el «Magnifico» —¿es ésta la denominación?— Sr. Alcalde Presidente, actualmente, del Ayuntamiento, en ese su «Manifiesto» electoral, reminiscencia de los que en sus buenos tiempos de inscrito en la «UNIÓN DEMOCRÁTICA DE CATALUNYA» acaudillada por el señor Carrasco y Formiguera [...].

[...] el señor VALLÈS I PUJALS, expresidente de la Diputación de Barcelona, al servicio de la Lliga, uno de los pontífices máximos de la tristemente célebre LLIGA REGIONALISTA, en los famosos tiempos en los que resultaba posible gritar: «¡Muera España!» y «¡Viva Cataluña libre!» [...]; origen de esas jornadas sangrientas en las que España, y con España Cataluña, quedaron suspendidas a un abismo insondable [...].

Al company i col·laborador no li quedà cap més camí que la dimissió. En donar l'obligada benvinguda a la nova autoritat que el succeí, Santiago Rodó, per l'abril de 1950 (número 16), en redacció de Joan Auladell es trastocava el fet en un elogi del dimissionari:

GUÍA da la bienvenida a nuestra primera autoridad civil, y espera de su reconocida probidad y espíritu cristiano, que su labor al frente de la Alcaldía en nada desmerecerá a la que desarrolló su dignísimo antecesor y querido colaborador nuestro D. Pablo Muñoz Castanyer.

Unes inoportunes i improcedents manifestacions del nou alcalde en el moment de descobrir la placa que donava el nom a la plaça del Mestre Millet,

en presència de la directiva de l'Orfeo Català, pogueren ésser ràpidament neutralitzades pel president del novell Orfeo de Sant Cugat, el senyor Teodor Campi, i no tingueren repercussió.

En l'àmbit en què es movien els assidus a les activitats extrareligioses parroquials com ara *Guia* i els grups corals o orfeònics hi havia causat impacte un text biliós aparegut a *Mundo Hispánico* (1951), revista editada a Barcelona:

El folklore es tan sólo [...] y para siempre [...] unas bellas tradiciones amadas y practicadas, pero no un arma política.

Aquel rural Torres y Bages [sic], que tanto veneno puso en el alma catalana, es desenterrado (1936) de su tumba de Ripoll y sus huesos arrojados al río con los de los viejos condes que exaltara Rovira y Virgili, y precisamente por los cuervos que todos ellos criaron [...].

Para el bien y para el mal, hoy es Barcelona una ciudad más de España. O subimos todos, o bajaremos todos. [...] ¡Bailad y cantad, esbarts y orfeones, que os ampara la bandera de España y Negrín no volverá! [...]

Sortosament, a Sant Cugat no es patia una incomprensió tan agra i hostil. *Guia*, seguidora fervent del mestratge de l'ultratjat bisbe Torras i Bages, continuà aportant el seu testimoniatge humilment, pacientment, fins a foragitar de la localitat els comptadíssims rebrots que gent forana havia gosat implantar-hi.

El caputxí pare Antoni M. de Barcelona, intel·lectual prestigiós, hi havia iniciat una col·laboració regular que ens honorava: «Reialesa de Jesucrist» (número 23), «Paraules que el vent no s'emportarà» (número 26), «L'home que desitjava la pau al món» (número 32)... El 1952 hi desenrotlla un tema crític i compromès: «La consciència davant la llei injusta» (número 39) i «La llei natural i la llei humana» (números 42 i 43), al·lusió clara i directa al règim dictatorial dominant:

Per a molts, quan una llei és promulgada per qualsevol govern constituït, per bàrbara i injusta que sigui, aquella llei els resulta sagrada [...]. Jo no faré més que exposar la doctrina catòlica sobre aquest tema delicat, prescindint dels fets continguts que actualment vivim; encara que s'hi puguin aplicar perfectament.

Hi ha lleis injustes; els legisladors no són infal·libles ni impecables.

La llei és injusta quan no és obra de la raó, sinó de la passió o de la ignorància; quan exigeix del súbdit més del que aquest pot fer, i quan li nega drets inherents a la personalitat humana i a la convivència ciutadana; [...] quan divideix els ciutadans en castes; [...] quan és dictada per una autoritat no legítima; [...] quan per a afavorir un partit o una ideologia, trenca la

justícia o fa que un estament o una classe s'aprofiti arbitràriament en detriment d'una altra i de tot el poble [...].

Quina ha d'ésser l'actitud de la consciència [...] ? En bon dret, està obligada sovint a desobeir i a resistir [...].

Cal combatre la llei injusta activament i per tots els mitjans legals: la premsa, el llibre, la conferència, la instrucció política, [...] i fer veure les funestes conseqüències per al país, per [sic] la llibertat dels individus [...]. La Societat explotada, presa pel coll pels opressors sense vergonya, té el dret de treure's el jou de sobre, de defensar-se com el vianant quan es veu agredit per una colla d'atracadors [...].

Si per un acte hom fa un tort a una persona, és culpable; si per una llei hom fa tort a un poble, és criminal. La llei humana ha de deixar a la llibertat tot el marge que li pertoca, tot el que no és detriment de la pau o del progrés de la societat.

Per l'abril de 1952, la Joventut d'Acció Catòlica Espanyola local, definitivament constituïda dins la parròquia, pretengué llançar un butlletí interior, *Afany*, fet amb multicopista:

Aspiraba a registrar tots el batecs de les nostres activitats, fer-se ressò de totes les nostres inquietuts, i fomentar l'afició literària ensinistrant-nos així per l'Apostolat de la Premsa [...].

Ans que tot, ens plau saludar molt cordialment al nostre col·lega GUÍA, oferint-li per a les seves pàgines els treballs que apareixeran a AFANY i que creguin dignes de l'alta categoria artística i literària d'aquell butlletí.

L'únic número que en coneixem assoleix d'oferir amenitat i atractiu malgrat la impressió defectuosíssima. Conté els apartats «Realitats i projectes», «De collita pròpia», «Col·laboració», «Esbarjo» i «Anècdotes i acudits» i les signatures de J. Pahissa, Santiago Puig, Francesc Farrés, A., Ignasi Grau, Eduard Garriga, Sir Conrad (Conrad Cleris) i J. Puig, integrats, molts d'ells, a *Guia*, bé que amb criteris discrepants respecte a una autarquia i una simplicitat més grans.

L'aportació literària de Muñoz i Castanyer era constrenyida per la seva indoblegable acció política, a la qual continuava dedicant neguits i esforços. Les eleccions municipals del 25 de novembre de 1951, que renovaven la meitat del terç dels caps de família, li possibilitaven l'accés al govern municipal. En un full volant demanà el vot del veïnat:

Vecinos de San Cugat, cabezas de familia.

Si un día, obedeciendo órdenes gubernativas, por mí acatadas con toda lealtad, estuve al frente de nuestra Alcaldía, hoy por mi voluntad y por la vuestra aspiro a ocupar el último puesto de nuestro Ayuntamiento para, desde allí, con el mismo espíritu y amor de siempre, servir honradamente a mi pueblo.

Ja al consistori, aglutinà un grup reduït i compacte d'oposició activa i constructiva fins que la topada, l'any 1957, per la tramitació dictatorial d'«Entidad Local Menor» per a la barriada de Valldoreix causà la seva retirada definitiva de la cosa pública.

A *Guia* (números 136-144) ha quedat el testimoniatge del seu afany per despertar el civisme actiu de la gent i la decidida i inexcusable participació del jovent reproduint el text de la conferència «Passat i present del nostre Municipi», que féu l'any 1948, essent alcalde, dins el cicle en commemoració del XIV Centenari de la Mort de Sant Benet, i, posteriorment, el 1959, al casal parroquial:

Als nostres joves ens adrecem [...] per a dir-los:

Sou els hereus d'un patrimoni [...] deixat per un passat ple d'honor i de dignitat, i haveu d'ésser vosaltres els continuadors d'aquest present esperançador. [...] És la vostra obligació [...] intervenir, en el govern del municipi. Haveu de preparar-vos per a una constructiva oposició [...].

I no fugiu de la vostra obligació de col·laborar [...] amb l'excusa, l'un, d'esperar que torni la Monarquia, l'altre, que vingui la República o bé que ens baixi un de la Lluna a arreglar-ho tot. No. [...] L'Ajuntament és com un vaixell dins el qual hi anem tots: si s'esgavella i ensorra ens hi ensorrem tots.

Prepareu-vos per a ocupar llocs de govern a la nostra vila, càrrecs públics que haureu de servir, [...] a patir-hi i sacrificar-s'hi si cal.

Si tots ho volem, el nostre Sant Cugar pot reprendre i continuar la seva marxa ascendent [...].

L'any 1953, *Guia* experimenta una sensible pèrdua: l'estimat pare Antoni M. de Barcelona. El número 55, del mes de juliol, diu:

El pasado día 20 de junio murió de una manera ejemplar ese ilustre capuchino, colaborador y buen amigo de GUÍA [...].

Al par que un insigne orador, era un gran escritor. Nuestros suscriptores recordarán aún los artículos suyos publicados en nuestro boletín [...].

Pocos días antes de su muerte, así sentía y amaba nuestra publicación, nos mandó recado para que fuéramos a verle, pues nos tenía preparados otros artículos más [...].

No podría hacerse una Historia de la literatura religiosa de la primera mitad de este siglo en Cataluña prescindiendo de la figura de este ilustre capuchino [...].

A l'estiu de 1955, per l'agost, s'acomplí el relleu previst a la rectoria per haver estat destinat el doctor Joan Clerch a regir la parròquia de la Sagrada Família de Barcelona. Al número 81 deia:

Después de seis años y nueve meses de convivir con vosotros, mis amados feligreses, y de regir [...] esta Parroquia, ha llegado la hora de despedirme.

Quiero manifestaros mi sincero y profundo agradecimiento por la magnífica colaboración que me habéis prestado: [...] la sacerdotal, [...] la de los PP. Jesuítas, [...] la publicación constante de nuestro boletín parroquial GUÍA.

Lo habéis hecho por Dios y por el bien de la Parroquia y sé que continuaréis haciéndolo con redoblado esfuerzo.

Eta pa del canvi: 1955-1960

El nou rector, mossèn Juli Nájera i Gherna, procedent de Sant Pere de Riudebitlles, director general i consiliari, doncs, de *Guia*, prengué possessió de la parròquia el 21 d'agost:

GUÍA saluda efusivament al Sr. Rector Mn. Juli Nájera i es posa incondicionalment a les seves ordres per a continuar treballant per la Parròquia i la Vila [...] [número 80].

GUÍA, de nou, renova la seva adhesió al nou Pastor i agraeix al Dr. Joan Clerch el zel que posà perquè aquesta arribada fos un veritable èxit [número 81].

La «Salutació» al poble fou difosa mitjançant el butlletí, al número 82:

Amunt, germans, fem nostra via: Jesús ens va al davant [...].

«Benedictus qui venit in nomine Domine», tinguéreu la gentilesa de posar en l'arc que guarníreu el dia de la meva presa oficial i canònica, de la possessió de la Parròquia. Déu sap com em va emocionar.

En nom d'aquest Senyor us saluden aquestes ratlles i en nom d'aquest Senyor us parlaré sempre, en nom d'aquest Senyor m'ofereixo d'ara per sempre.

Mossèn Juli confirmà els objectius i el cos de confecció del butlletí i assumí la redacció constant de la capçalera o editorial.

El 7 de març d'aquell mateix any havia mort a la seva ciutat nadiua, Sabadell, un dels mentors i pare espiritual de *Guia*, com ho havia estat dels fundadors, mossèn Clerch i Ramon Clapés: l'admirat doctor Lluís Carreras, «un sacerdot honor de l'Església i de la Pàtria», com glossà a *Guia* (número 76) el seu fidel mossèn Quirze Estop:

Els treballs que ha deixat escrits sumen prop de dos milers. Articles a revistes i periòdics (*Revista Popular*, *Reseña Eclesiástica*, *Vida Cristiana*, *Cultura Cristiana*, *Institut d'Estudis Catalans*, [...]) *El Matí*, *Diari de Sabadell*,

EL ABAD DE MONTSERRAT

Pax. Montserrat, 16 de juliol de 1948

Sr. Dn. Teodor Campi Cusó
S. C u g a t del Vallès.

Distínt Simvori i amic :

Amb admiració vaig rebre el bell "Memorial de la Delegació Abat Oliva de St. Cugat del Vallès" que Vostè ha tingut la gentileza de dedicar-me. Me l'he llegit les quaranta pàgines que l'integren, que són realment un esboç magnífic de la gran tasca realitzada pels components d'aquesta Delegació de Sant Cugat. El seu continuat en fa palesa entre altres coses, l'organització perfecta que presidí tothora la Comissió, i sobretot l'entusiasme i fervor marit de llurs socis i protectors.

Una felicitació, doncs, ben merecuda per a Vostè, a qui és deu, sens dubte, l'èxit assolit en la diada de l'Entronització pel que fa a la Cofradia del Vallès Occidental; i un mot d'agraïment al Sr. Joan Auladell, autor del Memorial través on hi figuren les seves interessants Notes sobre les Relacions entre Montserrat i Sant Cugat.

Vulgui la Mare de Déu beneir el seu treball, adreçat en definitiva a la major glòria d'Ella mateixa. Que pagui amb escreix, com sap i pot fer-ho l'obra desinteressada dels seus fills, multiplicant-ne els fruits i assegurant-ne la durada.

Amb aquesta avinentesa saluda a Vostè i a tots els seus companys de la Comissió Abat Oliva d'aquesta vila de Sant Cugat, el seu afectuós

in Domino,

+ Amosí M. Abat de Montserrat

EL ABAD DE MONTSERRAT

La Pau de Crist que us vam donar els dies lluminosos de la Pasqua, amb motiu de la vostra visita a Montserrat, us la tornem a repetir des de les pàgines de l'Orgán parroquial de GUIA.

Com a fills d'aquells qui van tenir un contacte tan especial amb els monjos de sant Benet, reconeixem en vosaltres un parentiu espiritual més estret; us tenim veritablement per germans.

L'esperit de sant Benet el teniu encara en la Parròquia on viviu la vida de l'Església; i el que us ho fa sentir i us ho recorda són les pàgines de GUIA que, pulcrament editades durant cinc anys, ens van ésser presentades el dia de la vostra visita a Montserrat.

Vam beneir la bandera de la Cofradia de la Mare de Déu de Montserrat, a fi que sigui veritablement senyera d'un ideal, d'un programa de devoció i de vida cristiana.

+ Amosí M. Abat de Montserrat

Montserrat, 30 de juny del 1954, Any Marià.

guÍA i altres; conferències [...]; llibres (*Eucologi, Setmana Santa, Grandeza Cristiana de España* [...]).

Les pàgines de guÍA han difós el seu magisteri preclar amb nombrosos articles en l'àmbit de Sant Cugat del Vallès [...].

El butlletí sancugatenc continuà reproduint glosses i articles extrets de la seva obra extensa i perdurable, escola de l'ideal humà i cristià en l'individu i la col·lectivitat. L'aportació de la cultura i la intel·lectualitat sabadellenques —Sardà i Salvany, el doctor Carreras, Quirze Estop, Sanllehí, Montllor, Taulé, Casañas...— ha estat fonamental no tan sols per a assolir les fites desitjades, sinó fins i tot per a consolidar la pròpia existència i continuïtat.

El 1956, el responsable de l'apartat «Història local», Auladell i Serrabonyà, abandona la localitat per raó del lloc de treball i de matrimoni. També ho fan el 1957 Ernest Auladell, redactor actiu i polivalent, i, el 1959, el germà d'aquest i col·laborador, Joan Auladell i Domènech. Si bé continuaren adscrits a la missió de servei encomanada, els resultats no podien pas ser els mateixos.

Donades les circumstàncies, *Guía* acusa un canvi o relleu apreciable que es manifesta en una major participació de la joventut, esperonada pel moviment creixent del casal parroquial i pels grups d'acció pastoral pròpiament dita: confraries, Acció Catòlica, Cercles d'Estudi, Guarderia Infantil Nostra Senyora de Montserrat...

Hi apareixen seccions com «L'actualitat mundial» (número 97), a càrrec de l'infatigable Ernest Auladell; «Hacia un cine mejor» (número 100), de cine-fòrum, crítica i orientació moral cinematogràfica, per Josep Rodó i Rodó; el punt de vista de la noia jove, per Montserrat Rodó i Rodó (número 101); l'escoltisme (número 108); les cròniques teatrals (número 116); el noticiari del Club Montañés Barcelonés local, etc.

L'emblemàtic número 100 arribava per l'abril de 1957:

Durante un centenar de meses, de un modo ininterrumpido, esta sencilla crónica parroquial, siguiendo las directrices de su fundación, ha ido publicando verdades, doctrina, noticias, sirviendo fielmente a la Parroquia.

De todos los sancugatenses solicita un aumento de colaboradores y suscriptores no sólo para mantener, con más desahogo, su actual presentación sino también para conseguir una ampliación de sus secciones.

guÍA debe ser la gran revista de nuestra parroquia [...].

En acabar l'any 1957, un full solt adjunt informava els subscriptors que «muy a pesar nuestro nos vemos obligados a elevar estas subscripciones a 5 pts. al trimestre». Recordava que en començar, l'any 1949, per

facilitar-ne la divulgació, s'establiren unes subscripcions populars mínimes d'1 pesseta l'exemplar. El dèficit, assumit per la rectoria, havia estat d'un 1.800 pessetes anuals; en el darrer exercici s'havia elevat a 2.700 pessetes.

Els deu anys d'existència es compliren i se celebraren pel gener de 1959 (número 121):

Durante un decenio, las páginas de GUÍA han ido suministrando [...] dogmática, moral, liturgia, historia, temas de actualidad. En el curso de dos lustros, GUÍA ha escrito, en sus números, con el vivo deseo de favorecer un espiritual caminar de la Villa, una pequeña historia de San Cugat, a través de su movimiento parroquial, de sus solemnidades religiosas y populares, de sus sucesos más señalados, de los destellos más sobresalientes de un vivir que jamás debe ser insulso y sí saturado de sanas ilusiones y nobles ideales.

Que nuestro boletín parroquial ha adolecido de defectos no lo podemos negar [...]. Que muchos lectores hubieran deseado nuevos horizontes para GUÍA es de todos sabido. Pero que ha existido siempre la mayor buena voluntad es algo que está también en el ánimo de la gran familia [...].

Planeamos nuevos proyectos y abrigamos grandes ilusiones [...]. El camino hacia los objetivos propuestos [...] harán de GUÍA una publicación digna de San Cugat y querida y apreciada de todos sus lectores.

Será preciso aumentar su contenido, abrir nuevas secciones, engrosar las filas de quienes han hecho posible, hasta ahora, la permanencia del boletín en la palestra de las publicaciones parroquiales [...].

Unas palabras que figuraban en el editorial del nº 1 definen nuestra misión: «Aspiramos a que sea una publicación parroquial en el espíritu, como lo es en realidad.»

El número doble d'octubre-novembre de 1960 (142-143), el més extens, (24 pàgines) de tots els publicats, va ser l'aportació a la commemoració nacional del centenari del naixement de Joan Maragall. Fou, en realitat, el cant de cigne de l'esforçada i volenterosa publicació local.

Ramon Clapés, el director discret però omnipresent, cansat pel llarg esforç, enyorant els absents i angoixat per l'increment de la situació deficitària, cursà una convocatòria urgent a la Junta Rectora a fi de prendre una decisió.

El número immediat següent, el 144, de desembre de 1960, havia de ser l'últim de *Guia*, que posava així fi bruscament, sense notificació prèvia —detall, aquest, certament excepcional—, a la llarga singladura iniciada dotze anys abans per aquell grup d'il·lusionats i esperançats ciutadans.

La Guia de l'«Època II»

Al cap d'uns quants mesos, el juny de 1961, sortia a la llum, ciclostilada i com a òrgan interior del casal parroquial, una *Guia* nova, «Època II», auspiciada per la nova Junta que presidia Eugeni Canas i Auladell; el rector, mossèn Juli Nájera, n'era consiliari.

La nova Junta recullirà el Casal que ens deixen i haurà de portar-lo fins a una nova etapa. Som tots els que estímem el Casal [...] en la seva necessitat, els socis, els que hem de col·laborar-hi.

Tan sols d'aquesta manera podrà el Casal, dintre de la nostra Vila, ocupar el lloc i realitzar la missió que correspon als seus propòsits.

A partir del número 4, de desembre de 1961, se subtitula *Suplement de Hoja Diocesana*.

Hi col·laboren, amb mossèn Juli, els joves Ramon Barnils, T. Vilaró, M. Monfort, J. M. Solà, Joaquim Bozzo, Josep Puigdemont, Josep M. Saavedra, Eduard Garriga, Climent Ribera... Com ha observat J. M. Figueras: «Malgrat el títol i la dependència o aixopluc legal, la *Guia* del 1961 és ben diferent de la *Guia* del 1949 encara que el format sigui quasi igual.»

El darrer número que en tenim i en coneixem és el 12, d'agost de 1962, moment en què se'n devia abandonar la publicació.

Comentaris entorn de *Guia*

Què representà per a Sant Cugat i per al país la revista *Guia*?

Uns parers altres que el de l'autor poden ser més imparcials, equànimes i autoritzats. Ara i ací donem una ressenya breu dels judicis formulats.

Ja l'any 1953, el butlletí de la Congregació de la Purificació i Sant Francesc de Borja, de Barcelona, estampava un judici estimulant que *Guia* (número 58) va agrair:

Una revista parroquial excelente: *Guía*, se publica en San Cugat del Vallés [...]. Es digno de anotar el esfuerzo que supone la edición de estas publicaciones parroquiales y el interés que despiertan los trabajos [...], fuente de información, de formación y de estímulo.

El sabadellenc Pere Valls i Garreta, mentor i guia del seu íntim amic Ramon Clapés, censor exigent, en cedí la col·lecció completa (sis volums, en paper de fil i relligats en pergamí), l'any 1974, a la Fundació Bosch i Cardellach. Bon coneixedor del tema, feia constar:

Representen dotze anys de tasca personal d'un sabadellenc il·lustre, en Ramon Clapés i González. Ell donà a aquesta publicació el to de pulcritud que caracteritzà la seva vida i la seva obra artística. I fou també una projecció del pensament religiós i cultural sabadellenc mitjançant la selecció que ell hi anà publicant de textos sabadellencs [...].

Quant al que representà per Sant Cugat, és important esmentar els nombrosos estudis històrics i de la vida vilatana que hi són tractats: Mn. Griera [...], Joan Auladell [...], del conegut Josep Serra i Roselló [...]. I la història actual i popular hi queda registrada en una trentena de diàlegs en els quals són interrogats vells i joves representatius sobre enyoroses recordances d'activitats pretèrites i sobre delers i fatigues dels temps presents [...].

Per a Josep M. Figueres, autor d'un estudi de conjunt, *La premsa a Sant Cugat del Vallès (1921-1984)*:

«Guia» [...] és sens dubte la millor publicació que de caràcter cultural ha tingut St. Cugat. La nòmina de col·laboradors i la categoria dels temes tractats fan que sigui de consulta obligada per tot allò que sigui la història del període i, bàsicament, aspectes d'art, religió i pensament de St. Cugat [...].

Francesc de P. Llatjós, ex-alcalde, i Joan Potau, periodista, al seu llibre *Sant Cugat del Vallès. De vila rural a ciutat moderna*, 1991, p. 176, fan menció de les publicacions periòdiques:

[...] el setmanari [!?] «Guia», malgrat que oficialment era un suplement de l'«Hoja Parroquial», incorporava a les seves pàgines substancials informacions de l'actualitat local i valuosos treballs d'investigació sobre la història de Sant Cugat, al llarg d'una trajectòria que acabà el desembre del 1960.

Els sancugatencs d'origen la tenen ben present. Ramon Barnils, el «francitirador del periodisme i de la informació actuals», que de jovenet havia participat en les activitats del Casal, en la *Guia* «El Època» i en el setmanari *San Cugat. Semanario de información local*, març de 1959 - agost de 1960, n'ha fet esment amb l'agudesia que el caracteritza, no exempta de sornegueria:

Abans del setmanari «San Cugat» [...] va haver-hi una cosa que es deia «Guia», que estava molt ben feta; suposo que fins i tot avui encara seria exemplar, per la impressió, per la tipografia, per tot.

La fèia la parròquia i era, com no podia ser d'una altra manera a l'època, de tipus històric i cultural.

Jo me n'enrecordo molt d'aquella revista, de les tapes folrades i les pàgines blanques.

D'altra banda, el setmanari «San Cugat» —que, per poder subsistir, s'havia hagut d'adscriure a la «Red Catalana de Prensa» o «Prensa y Publicaciones de la Jefatura Provincial del Movimiento», obviament en castellà— era més d'informació general, on es parlava de tot el que es podia parlar: del fútbol, les comunions, les obres municipals... Quan va venir l'oncle d'alcalde [Josep Barnils i Solà] el va tancar.

Eugení Canas i Auladell, mort el 1988, que en fou el puntal més qualificat, ha estat així mateix qui n'ha fixat el solc tant en la tasca de completar-ne i relligar-ne col·leccions per a particulars o biblioteques públiques, com en l'ús constant que en féu a la premsa i a la ràdio com a font d'informació del passat immediat. Tota una vida, la seva, consagrada a l'enaltiment moral i cultural dels convilatans. Santcugatenc exemplar, el seu nom —com els afins de Francesc X. Azqueta Magrans, Francesc Vila Trabal...— resta perennement gravat als moderns carrers i places de la nova ciutat per ells engendrada.

Guia

Anys		Núm.	Pàg.	Números extraordinaris
I	1949	1-12	52	10 (8 p.): <i>Inauguració del Col·legi Sant Francesc de Borja</i>
II	1950	13-24	108	18 (20 p.): <i>Homenatge a la Vella</i>
III	1951	25-36	104	31, 32, 44: <i>Homenatge al mestre Millet</i>
IV	1952	37-48	112	48 (16 p.): <i>Homenatge a mossèn Jacint Verdaguer</i>
V	1953	49-60	112	60 (16 p.): <i>Nadal</i>
VI	1954	61-72	108	
VII	1955	73-84	108	
VIII	1956	85-96	116	92 (20 p.): <i>Restauració del Sant Crist de Llaceres</i>
IX	1957	97-108	104	
X	1958	109-120	96	
XI	1959	121-132	104	
XII	1960	132-144	102	139-140; 142-143 (24 p.): <i>Homenatge a Joan Maragall</i>
12 anys (1949-1960)		144 números	1226 pàg.	8 números extres

TEMA: HISTÒRIA LOCAL

Autor	Guia (números)	Total
Auladell Serrabogunyà, J.	5; 9-12-13-14; 17-18; 19; 21; 22; 24; 28-29-30-33; 34; 35; 37; 43; 46-47; 48; 63-64; 65-67-68-69-70- 71-72-73-74-75; 76; 83-84-85; 92	19
Azqueta Magrans, F. X.	132-133	1
Cardús Florensa, S.	113-114-115-116-117	1
Griera Gaja, Mgr. A.	1-2-8-19; 127; 134	3
Madurell Marimon, J. M.	77	1
Martínez Ferrando, E.	39	1
Maurí Serra, J.	115; 116; 117; 118; 119; 120; 123; 125; 127; 129, 131	11
Montllor Pujal, J.	23; 27; 43; 45; 55; 59	6
Muñoz Castanyer, P.	136-137-138-141-142/143-144	1
Serra Roselló, J.	15; 16; 34; 38; 40; 41; 42; 49; 50; 52; 57; 60-61; 77; 78-79-82; 86-87; 130; 134-135	17
Vila Trabal, F.	26; 144	2

REDACTORS I COL-LABORADORS. Nombre de treballs

<u>De la localitat</u>		<u>Forans</u>	
Dr. Clerch Vivó, Joan, rector	52	Dr. Carreras Mas, Lluís, pvre. († 1955)	38
Nájera Gherna, Juli, rector	38	Dr. Estop Puig, Quirze, pvre.	3
Trias Salvà, Albert († 1949)	1	P. Antoni M. de Barcelona, cap. († 1953)	5
Arderiu, Josep, pvre.	12	P. Franquesa, Josep, S. P.	6
Muñoz Castanyer, Pau	9	P. Franquesa, Aldabert M., OSB	1
Canas Auladell, Eugeni (Cugat)	58	P. Basiana, E. M., OSB	1
Auladell Serrabogunyà, Joan	19	Valls Garreta, Pere	1
Azqueta Magrans, F. Xavier	5	Riu, Josep M.	10
Auladell Domènech, Ernest (Carern)	63	Puntí i Colléll, J., pvre.	1
Auladell Domènech, Joan	4	Rivas, M., pvre.	2
Mgr. dr. Griera Gaja, Antoni	3	Dr. Mateu i Vidal, Ernest, pvre.	2
Vila Trabal, Francesc (Bal)	2	Taulé Viñas, A., pvre.	3
Garriga Gimferrer, Eduard	2	Mgr. Negre	1
Boixader, Josep M.	7	Sanz Burata, L., pvre.	1
Grau Garriga, Josep	1	Abelló, E.	1
Farrés, Francesc	1	Casañas Guri, Felip	2
Tortosa Saperas, Joan	1	Riera Sallarès, A.	1
Rodó Rodó, Josep	25	Sanllehí, J.	2
Rodó Rodó, Montserrat	2	Bou Cabré, E.	1
Trias Birba, Jordi	1	Martorell	1
Trias Birba, Joaquim	3	Pla, Josep	3
Llunell Vilaró, Josep	3	Pons, Jordi	1
Aymat, Tomàs	1	J. F. M.	1
Pros Carreras, Joan	2	J. M. J.	1
Grau, Ignasi	3	Bertran i Duran, Joan B., SJ	2
Guasch, Llorenç	3	Gavernet, Joan, SJ	2
Estrada, Francesc	2	Ricart Oller, J.	3
Oriol, Antoni	1	Ortiz, L., SJ	1
Sàbat Aumasqué, Jaume	1	Valls Plana, R., SJ	1
Sánchez	1	Ribas, Ramon	2
Torné Elias, E.	2	Riera, Ignasi, SJ	1
Cleris, Conrad (Sir Conrad)	3	Güell, Antoni M., SJ	1
Solivelles Mínguez, C.	1	Un obrero de la JCAC	1
Carrasco, Joan	3	Amadis	1
Bozzo Rovira, Joaquim	1	Llongueres, Joan, mestre	1
Cortacans, A.	1	Truyols Santonja, J.	1
Sotorres Casals, Vicenç	1	Serra Roselló, Josep	17
Barquet, Joan	1	Montllor Pujal, Joan	6
Clapés González, Ramon	2	Cardús Florensa, Salvador	1

Reimpressions: *Eucologi, Año Sacro, Fêtes et Saisons, Vie de Jésus Christ, Vida Cristiana, Ecclesia.*

Sardà i Salvany, 12. Torras i Bages, 4. Clascar, 1. Suñol, 1. Guéranger, 2. Veuillot, 1. Rickmans, 1.

Jacint Verdaguer, 1. Joan Maragall, 2. Josep Carner, 1. Lluís Millet, 1. Martínez Ferrando, 1. Madurell Marimon, 1.

Bibliografia

- ALBERTÍ [ed.]. «Clapés i González, Ramon». *Diccionari biogràfic*. 1a ed. 1966. Vol. I, p. 572.
- AN. «La exposició de pinturas de Ramon Clapés». *Butlletí de l'Acadèmia Catòlica*. Sabadell. Núm. 34, 10.5.1951.
- «Cómo opinan nuestros hombres más representativos: Pablo Muñoz Castanyer». *ARC. Circular de Acción Rural Católica* [Barcelona], (estiu 1953), núm. 8, p. 5-8.
- «Señalamos». *Guía del Católico. Boletín de la Congregación de la Purificación y S. Francisco de Borja* [Barcelona], (1953), núm. 87.
- A. T. «Semblança humano-espiritual de Mn. Joan Clerch Vivó». *Suplement del Full Dominical*. [Barcelona], Parròquia de la Sagrada Família, (12 març 1978), núm. 105, 8 p. [Número en memòria del doctor Clerch]
- AULADELL, J. *Fitxer o «repertori» de premsa de Sant Cugat*. [Inèdit] [Utilitzat, en part, per FIGUERES, J. M., «La premsa...»]
- *Santcugatencs il·lustres*. [Inèdit]
- CANAS AULADELL, E. «Mirant enrera» [extractes de *Guia*]. *Tot Sant Cugat*, (1986-1988), núm. 45 a 120.
- CANAS, E.; AULADELL, J., CLAPÉS, R. *Comissió Abat Oliva. Memorial de la Delegació de Sant Cugat del Vallès (1948)*. [40 p.]
- CANAS, E.; BOZZO, J., AULADELL, J. «Xavier Azqueta, in memoriam». *Sant Cugat Express*, (juny 1985), núm. 3, p. 15-17.
- FIGUERES, J. M. «La premsa a Sant Cugat del Vallès (1921-1984)». *Estudis Santcugatencs*, (juliol-desembre 1984), núm. 3-4, p. 31-200.
- FORNELLS, X.; MUR, R. «Personatge: Ramon Barnils». *Viure a Sant Cugat*, (setembre 1989), núm. 13, p. 12-17.
- FRANQUESA, J.; PEDRÓ, R. «Personatge: Mossèn Juli Nàjera i Gherna. L'adéu de mossèn Juli». *Viure a Sant Cugat*, (octubre-novembre 1989), núm. 14, p. 10-13.
- LLATJÓS, F.; POTAU, J. *Sant Cugat del Vallès. De vila rural a ciutat moderna*. 1991. [301 p.]
- RÀFOLS [dir.]; MARCH [dir.] «Clapés Gonzàles, R.». *Diccionario biográfico de artistas de Cataluña*. (1951), p. 260; (1985), p. 338.
- RAGUER, H. *La Unió Democràtica de Catalunya i el seu temps (1931-1939)*. 1976. [582 p.]
- ROVIRA, J.; PUIG, LL. M.; GRAU GARRIGA, J.; [et al.]. «Evocació de l'obra cívica i cultural d'Eugeni Canas i Auladell († 7 juny 1988)». [Parlaments en l'acte d'homenatge celebrat per l'Esbart Sant Cugat, 1.12.1989].
- S. C. E. «Entrevista amb En Josep Grau i Garriga». *Sant Cugat Express*, (juny 1985), núm. 3, p. 6-8.
- VALLS GARRETA, P. «De l'Arxiu» (col·lecció de *Guia*). [Sabadell], circular informativa de la Fundació Bosch i Cardellach, (maig 1975), núm. 22.

Biblioteca de Catalunya, Barcelona: Signatura 262.2 (46.71 San) (05)
Gui. 8º.

Parròquia de Sant Pere d'Octavià, Sant Cugat del Vallès.

Centre Borja, Sant Cugat del Vallès.

Biblioteca de la Fundació Bosch i Cardellach, Sabadell

Biblioteca de Montserrat.